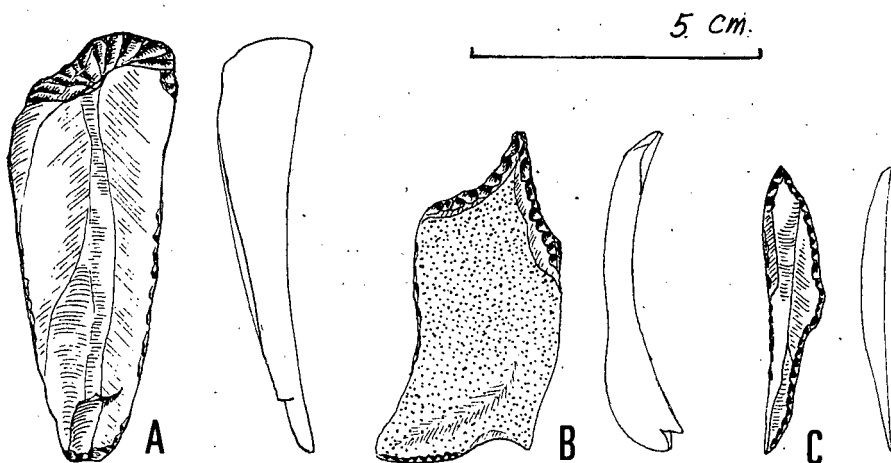

EEN EERSTE VONDST VAN HAMBURG-ARTEFACTEN IN NOORD-BRABANT.

Op de Kuykseindse Heide (gemeente Oost-, West- en Middelbeers) werden in de zomer van 1972 grondwerkzaamheden verricht in de buurt van het Wit Hollanden. Deze plek was reeds vroeger door de activiteit van amateur-archeologen bekend geworden als een prehistorische vindplaats. Desondanks werd een vergunning voor ontgroning afgegeven. Dank zij de medewerking van de aannemer hebben wij tijdens de ontgroning in het uitgeworpen zand ongeveer 60 vuurstenen werktuigen en een 400 vuursteenafslagen kunnen bergen. Het verband tussen de artefacten en de bodemstructuur was zodoende niet meer vast te stellen. Bij de werktuigen troffen wij krabbers, spitsen, klingen, stekers en boortjes aan.

Fig. 1. a, klingkrabber; b, krombeksteker; c, schouder spits

Van deze werktuigen zijn enkele o.i. een nadere bespreking waard. Het gaat daarbij om klingkrabbers, krombekstekers en om een fraaie schouder spits (fig. 1). Deze artefacten immers zijn kenmerkend voor de Hamburgcultuur (12 à 13.000). De punt van de krombeksteker (fig. 1b) is niet door breuk, maar doelbewust door afslag verwijderd.

Onder de tot deze vondst behorende artefacten bevinden zich werktuigen, die duidelijk verwantschap vertonen met de Franse Solutréencultuur, een rendierjagerscultuur (13 à 18.000). Kenmerkend voor deze cultuur zijn de schouder spits (fig. 1c), een kerfspits, en de bladvormige werktuigen, die een mooie oppervlakteretouche bezitten (fig. 2a). Ook troffen wij priemen en stekers (fig. 2b en 2c) aan, waarvan de verwantschap met de laat-paleolitische Solutréen- en Perigordien-culturen duidelijk blijkt. Dat we niet met Tjonger te maken hebben blijkt uit het ontbreken van de voor deze cultuur (ongeveer 9000) zo kenmerkende Gravette-spitsen.

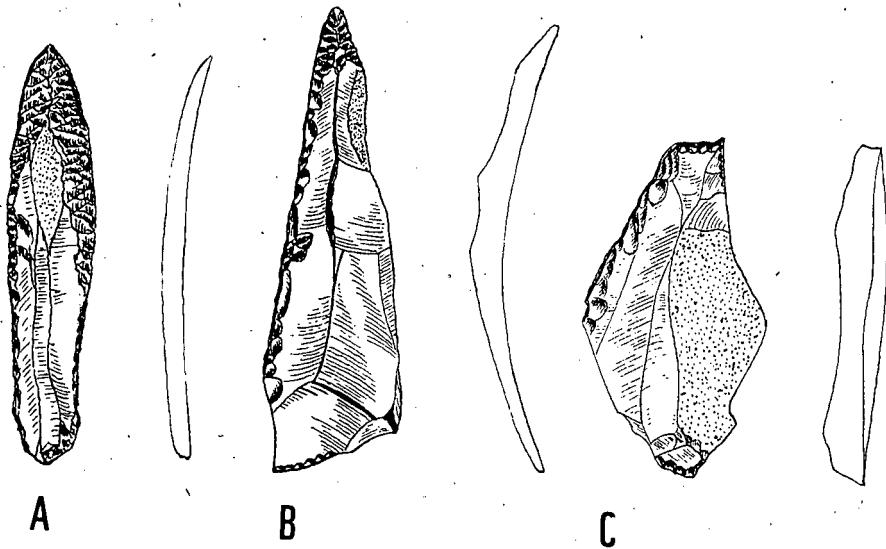

Fig. 2. a, bladspits; b, priem en mes; c, steker.

Wij menen dus (ondanks de ontkenning hiervan in het vondstbericht in het Bulletin van de K.N.O.B. van 1.1.1973) op de Kuykseindse Heide de eerste artefacten van de Hamburgcultuur in onze provincie te hebben gevonden en herkend. Bovendien menen wij, dat de verwantschap van deze vondst met het Franse jong-palaeolithicum een aanwijzing is, dat de theorie van de Oosteuropese herkomst van de Hamburg-lieden opnieuw ter discussie dient te worden gesteld.